

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Scientia media à Deo rationem primi liberi,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

sublimatus est ad talem dignitatem, & electus ad filiationem naturalem: *Quod ejus bonum (inquit) quaecumque precessit? quid egit ante? quid credidit? quid petiit, ut ad hanc ineffabilem excellentiam perveniret?* Ergo &c. Sequela autem Majoris probatur ratione jam adducta. In signo rationis antecedente decretum prædeterminationis Christi, una ex his propositionibus contradictoriis, *Christus merebitur, Christus non merebitur*, est determinatè vera: scilicet ista, *Christus merebitur*: Ergo in illo signo rationis, Deus cognoscit talem veritatem, & ipsa merita Christi futura; ac proinde non potest non moveri intuitu illorum ad ipsum prædestinandum. Unde olim Arriani tali præscientiæ usi sunt, ad suum errorem comprobandum, ut constat ex Epistola Alexandri Episcopi Alexandrini, ad alterum Alexandrum Episcopum Constantinopolitanum, quæ habetur in actis Concilij Niceni tomo 1. Conciliorum. Contententes enim Christum non esse Filium Dei per naturam, sed solum per gratiam electum fuisse ad eam dignitatem, & excellentiam: cum illis objiceretur, unde esset quod Sanctus Petrus aut Paulus, non fuerint similiter facti filij Dei, recurrerant ad præscientiam boni usûs liberi arbitrij futuri. *Tunc (inquit Alexander) omni exultâ erga Deum pietate, ac reverentiâ, aiunt: Deum cum præscientiâ & præsentione prænovisset nequaquam ipsum asperraturum, idcirco ex omnibus elegisse &c.* Quare Doctissimus Gaspar Ram, primarius Moderator Academiæ Olfensis lect. 3. de scientia conditionatorum, concl. 5. refert. primum scientiæ mediæ inventum ad Arrianos, & ad Origenem lib. 3. Periarchon cap. 1. & 2. licet ibi non ita clarè eam expresserit Origenes, sicut postea Massilienses, & Faustus, qui in hac assertionem perpetuus fuit, *Nisi præscientia exploraverit, prædestinatio nihil decernit.*

§. III.

Scientia mediæ tollit à Deo rationem primæ causæ.

137. **P**Atet hoc inconveniens ex supra dictis: ut enim articulo præcedenti ostendimus, Deus non potest esse prima causa futuritionis conditionatæ rerum contingentium, & ordinis ad existentiam sub conditione habendam, qui in ea includitur, & per quem futura conditionata à merè possibilibus distinguntur, nisi mediante aliquo decreto, subjective absoluto, & objective conditionato, quò voluntas divina determinet illis dare esse, si poneretur aliqua conditio: Atqui scientia mediæ talia decreta excludit: Ergo rationem primæ causæ à Deo tollit.

138. Neque hoc inconveniens effugiunt Adversarij, agnoscendo dependentiam conditionatorum à decreto futuro & ponendo, si poneretur conditio. Licet enim existentia rei conditionatæ futuræ, non sit præsens futuritionis tempore, ordo tamen ad illam præsens est, ut docet D. Thomas quaest. 12. de verit. art. 10. ad 2. & causæ secundæ inclinationem & ordinationem de facto habent, ad causandum effectum qui est conditionatè futurus. Item veritas objectiva de tali futuro, præsens est futuritionis tempore; nec manet suspensa, & à conditione pendens, sicut ipsa futuritio: unde cum talis ordo ad existentiam, & veritas illa objectiva, quæ non est naturalis & necessaria, sed libera & contingens, exigant aliquam cau-

am actualem & præsentem, non potest salvari in Deo ratio primæ causæ, nisi in illo admittatur decretum aliquod conditionatum, actuale, & exercitum, nec sufficit futurum, seu ponendum, si poneretur conditio.

139. Addo quod, cum decretum illud conditionatè futurum, & ponendum, si poneretur conditio, ad quod recurrunt Adversarij, non sit prædeterminans, sed purè indifferens, & à voluntatè creatæ determinabile, quantum ad speciem actûs, determinata futuritio rerum contingentium, & actuum nostrorum liberorum, in illud, ut in primam causam reduci nequit: nam ut ait D. Thomas 3. contra Gent. cap. 2. Quod indifferenter se habet ad multa, non magis unum operatur, quam aliud.

140. Addo etiam, quòd cum juxta Adversarios concursus creatus determinet divinum, & determinans, prioritate saltem naturæ, debeat præcedere determinabile, concursus creatus aliquo modo præcedit divinum, & consequenter illius causalitatem sub aliqua ratione subterfugit; prius enim non dependet à posteriori tanquam à causa.

141. Infra etiam ostendemus, scientiam mediæ eximere à divina causalitate determinationem voluntatis humanæ, quæ est aliqua entitas, vel saltem modus & formalitas entis: Sed causalitas causæ primæ debet esse universalissima, & se extendere ad omne ens, & modum, aut formalitatem entis, ut docet D. Thomas 1. Perhiern. lect. 14. ubi ait: *Voluntas divina est causa quadam profundens totum ens, & omnes ejus differentias.* Et D. Augustinus 1. Confess. cap. 6. ubi docet supremum Dei in res omnes dominium, ex eo fluere quòd usque ad earum fundum, id est ultimum essentia gradum effector sit: Ergo scientia mediæ tollit à Deo rationem primæ causæ.

§. IV.

Scientia mediæ tollit à Deo rationem primi liberi.

142. **P**ROBATUR PRIMÒ: Primum liberum debet esse causa non solum remota & mediata, sed etiam proxima & immediata, totius libertatis creatæ & participatæ; sicut primum ens debet immediatè causare, & efficere omnem entitatem, & existentiam creatam, & participatam à rebus; primum enim in quolibet genere, debet esse causa cæterorum: At scientia mediæ subtrahit à Deo rationem causæ proximæ & immediatæ, respectu liberæ determinationis nostræ voluntatis, quæ est aliqua libertas creatæ & participatæ; implicat enim liberam determinationem nostræ voluntatis, causari à decreto indifferenti, & determinabili à voluntate creatæ, quantum ad speciem actûs, quale admittunt Assertores scientiæ mediæ: Ergo illa tollit à Deo rationem primi liberi.

143. Probatur secundò: Primum liberum debet esse primum eligens, & primum determinans; eligere enim & determinate, est proprius actus libertatis: At scientia mediæ tollit à Deo rationem primi eligentis, & primi determinantis; cum supponat electionem & determinationem voluntatis humanæ, conditionatè futuram, ante omnem electionem, seu ante omne decretum actuale & exercitum voluntatis divinæ: Ergo scientia mediæ tollit à Deo rationem primi liberi.

144. Confirmatur: Illa causa prius eligit & prius determinat, quæ per se primò attingit in effectu, aliquam rationem priorem & nobiliorem,

illâ quæ ab altera attingitur : At juxta principia Adversariorum, voluntas creata attingit in suis effectibus & operationibus attingit aliquam rationem priorem, & nobiliorem eâ quæ per se primò attingitur à Deo : Ergo illa priùs eligit & priùs determinat. Major est evidens : cùm enim causa & effectus sint correlativa, judicandum est de prioritate & de posterioritate causarum, secundum prioritatem, vel posterioritatem effectuum. Minor verò probatur. Juxta doctrinam Adversariorum, voluntas creata attingit per se primò in actu & effectu quem producit, rationem specificam, & determinat Deum ad illam ; Deus verò per suum concursum attingit per se primò rationem individualem, & determinat voluntatem ad eliciendam hanc numero operationem, vel producendum hunc effectum in individuo : Sed in quolibet actu & effectu, ratio specifica est prior, & perfectior individuali ; cùm prima constituat essentiam rei, secunda verò sit extra ejus naturam & quidditatem : Ergo juxta principia Adversariorum, voluntas creata attingit in suis actibus & effectibus, aliquam rationem priorem, & nobiliorem eâ quam Deus per suum concursum attingit.

§. V.

Scientia media tollit à Deo supremum dominium in nostras voluntates.

145.

PROBATUR. Ille qui habet supremum dominium in rem aliquam, potest eâ uti, eamque applicare ad quodcumque voluerit, quomodocumque voluerit, & quodcumque voluerit ; in hac enim potestate utendi, consistit jus dominativum, ut docent Theologi & Jurisperiti : unde quia voluntas est regina & domina cæterarum potentiarum, & charitas aliarum virtutum, eas movent & applicant ad suos actus eliciendos. Ergo si Deus non possit applicare voluntates nostras, ad liberè volendum quidquid ipse voluerit eas velle, sed priùs explorare debeat, & prævidere per scientiam mediam, quid illæ ex innata libertate sint voliturae, nec possit illarum determinationem & consensum prædefinire, & causare, tanquam primum liberum, & primum determinans ; sed illum ab ea debeat expectare, & veluti emendicare, ac precariò obtinere, manifestum est, quòd non habebit supremum, & perfectum, ac regale dominium in voluntates nostras, sed politicum tantum & civile, quale Maritus habet in Vxorem, vel Consul, aut Magistratus in populum. Hoc autem repugnat Scripturæ & SS. Patribus : dicitur enim Proverb. 21. *Sicut divisiones aquarum, ita cor Regis in manu Domini : quocumque voluerit, vertet illud.* Quibus verbis Scriptura significat, cor Regis, quod inter omnia corda maximè liberum esse debet, ita esse sub manu & potestate Dei, & sub dominio ipsius, qualiter sunt aquæ sub manu hortulani, quas derivat & dividit quomodocumque voluerit : ita quòd sicut aquæ non resistunt divisioni, quæ manu hortulani fit ; ita nec cor Regis, Deo efficaciter illud moventi. Unde sæpe docet Augustinus, *Deum habere cordium inclinandorum omnipotentissimam potestatem. Illum magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi homines. Deo volenti saluum facere, nullum humanum resistere arbitrium ; illumque de ipsis hominum voluntatibus facere quod vult, & quando vult &c.*

A Confirmatur & magis illustratur hæc ratio. Sicut Rex ille vel Dominus, non haberet perfectum & supremum dominium in servos, vel in subditos, qui non possent eis quidquam præcipere vel imperare, nisi quod prævideret, & præsciret illos suâ sponte, & propriâ inclinatione voluturos ; & qui non possent eos ad suam pertrahere voluntatem, sed potius cogeretur, voluntati illorum se accommodare : tunc enim talis Rex vel Dominus, potius faceret voluntatem subditorum & servorum, quam ipsi subditi & servi voluntatem Regis vel Domini. Ita similiter, Deus non habebit perfectum dominium in voluntates hominum, si non possit quidquam decernere, ac definire circa nostros actus liberos, nisi quod præscit, & prævidet per scientiam mediam, homines ex innata libertate voluturos ; nec operabitur omnia, juxta consilium voluntatis suæ, ut dicit Apostolus, sed potius secundum præscientiam, & prævisionem voluntatis nostræ, ut olim dicebat Faustus. Certè si Superiores in Religione, nihil aliud possent præcipere subditis, quam quod præviderent eos propriâ sponte, & inclinatione naturali esse voluturos, facillimum esset illis obtemperare, nec magna esset illorum auctoritas, & parvum ac ferè nullum obedientiæ meritum foret.

B

Confirmatur amplius : In sententia Adversariorum verificari non potest id quod dicit Augustinus, Deum scilicet magis habere in sua potestate voluntates hominum, quam ipsi homines : Ergo illa contradicit Augustino, & tollit supremum, & regale dominium, quod Deus habet in voluntates nostras. Consequentia patet, Antecedens probatur. Homines ratione perfecti dominij quod habent in suos actus, possunt se liberè determinare, & de facto se liberè determinant, ad quod voluerint, quando voluerint, & ubi voluerint : Ergo si Deus non possit, sine læsione libertatis, applicare, & determinare voluntates hominum, ad quod voluerit, & quando voluerit ; sed debeat per scientiam mediam explorare futurum consensum voluntatis humanæ, ac expectare, & querere occasiones, & opportunitates temporis, loci &c. manifestum est, quòd non ita habebit in sua potestate voluntates hominum, ac ipsi homines.

§. VI.

Scientia media derogat divinæ omnipotentia, ac enervat efficaciam gratia.

C

PROBATUR primò : Juxta principia Adversariorum, Deus servatâ libertate arbitrij nostri, non potuit promittere Abrahamæ filios spirituales, per fidem & conversionem Gentium, ex facultatibus & thesauris suæ omnipotentia ; sed solum ex præsupposita scientia media, quâ noverat, quòd istæ vel illæ Gentes, tali tempore vocatæ ad fidem, credituræ essent : vocatæ, inquam, æquali vocatione externâ & internâ ; imò fortè minori, quam alia Gentes, quæ non crediderunt : Sed hoc multum derogat divinæ omnipotentia, & enervat efficaciam divinæ gratia : Ergo & scientia media. Major patet, Minor probatur. Juxta hunc dicendi modum, quòd Deus promissionem adimplere potuerit, non provenit tanquam à prima radice ab ejus omnipotentia, sed à potestate, & determinatione liberi nostri arbitrij ; nisi enim hæc præsupponeretur à Deo prævisa per scientiam mediam, Deus ex tota sua omnipotentia, & ex virtute auxiliorum gratia, quæ ab illa proveniunt,